

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่อง มาตรการคุ้มครองทรัพยากรปะการังจากกิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำ

พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยที่ปรากฏว่าแนวปะการังของประเทศไทย ซึ่งเป็นทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ถูกทำลายหรือได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงเข้าขั้นวิกฤติจากการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำ ในบริเวณแนวปะการัง และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการสงวน คุ้มครอง และอนุรักษ์แนวปะการังไว้ เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ และโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“บริเวณแนวปะการัง” หมายความว่า พื้นที่ที่มีปะการังทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ดอกไม้ทะเล กัลปังหา และพื้นทราย พื้นหินที่แทรกอยู่ระหว่างแนวปะการัง ทั้งนี้ รวมถึงปะการังเทียม

“กิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำ” หมายความว่า กิจกรรมการนำบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเดินทางไปดำน้ำ โดยการดำน้ำลึก การดำน้ำตื้น การดำน้ำอิสระ หรือประกอบกิจกรรมใด ๆ เพื่อท่องเที่ยวดูปะการัง หรือสิ่งมีชีวิตใต้ทะเล และให้หมายความรวมถึง การทดลองการเรียนดำน้ำ การเรียนดำน้ำ และการสอบดำน้ำ

“ผู้ประกอบการ” หมายความว่า ผู้จัดกิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำ

“การดำน้ำลึก” หมายความว่า การดำน้ำโดยใช้อุปกรณ์ช่วยหายใจใต้น้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวดูปะการัง หรือสิ่งมีชีวิตใต้ทะเล

“การดำน้ำตื้น” หมายความว่า การลอยตัวบนผิวน้ำหรือดำลงไปใต้น้ำ โดยการใช้หน้ากาก และท่อหายใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวดูปะการัง หรือสิ่งมีชีวิตใต้ทะเล

“การดำน้ำอิสระ (Freediving)” หมายความว่า การดำน้ำโดยวิธีกลั้นหายใจตั้งแต่เริ่มต้น ดำน้ำจนกลับขึ้นสู่ผิวน้ำ โดยไม่มีอุปกรณ์ช่วยหายใจใต้น้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวดูปะการัง หรือสิ่งมีชีวิตใต้ทะเล

“สถาบันสอนการดำน้ำ” หมายความว่า สมาคมหรือสถาบัน หรือหน่วยงานที่มีการจัดการฝึกสอนดำน้ำซึ่งมีหลักสูตรและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เช่น สมาคมครูผู้สอนดำน้ำมืออาชีพ (Professional Association of Diving Instructors: PADI) หรือสถาบัน National Association of Underwater Instructors: NAUI หรือสถาบันดำน้ำนานาชาติ (Scuba Schools International: SSI) หรือสหพันธ์การดำน้ำโลก (CMAS) หรือสถาบันสอนการดำน้ำอื่น

“การทดลองการเรียนดำน้ำลึก” หมายความว่า การทดลองเรียนดำน้ำลึกตามมาตรฐานของสถาบันสอนการดำน้ำ เช่น หลักสูตร ทดลองดำน้ำ (Discover Scuba Diving: DSD) ของสมาคมครูผู้สอนดำน้ำมืออาชีพ (Professional Association of Diving Instructors: PADI) หรือหลักสูตร ทดลองดำน้ำ (Try dive) ของสถาบัน National Association of Underwater Instructors (NAUI) หรือหลักสูตร การดำน้ำขั้นแนะนำ (Introductory SCUBA Experiences) ของสหพันธ์การดำน้ำโลก (CMAS) หรือหลักสูตรของสถาบันสอนการดำน้ำอื่น ๆ ที่เทียบเท่า

“ใบรับรองนักดำน้ำลึก” หมายความว่า ใบรับรองการสอบผ่านหลักสูตรดำน้ำลึกตามมาตรฐานของสถาบันสอนการดำน้ำ

“ใบรับรองนักดำน้ำอิสระ” หมายความว่า ใบรับรองการสอบผ่านหลักสูตรดำน้ำอิสระ (Freediving) ตามมาตรฐานของสถาบันสอนการดำน้ำ

“ผู้ควบคุม” หมายความว่า บุคคลซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรที่อธิบดีกำหนด โดยมีหน้าที่ควบคุมกิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำในบริเวณแนวปะการัง

“ผู้ช่วยผู้ควบคุม” หมายความว่า บุคคลซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรที่อธิบดีกำหนด โดยมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยควบคุมการดำน้ำขึ้นในบริเวณแนวปะการัง

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อ ๒ ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดหลักสูตรการเป็นผู้ควบคุมและผู้ช่วยผู้ควบคุม รวมทั้งกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เงื่อนไขการฝึกอบรม การผ่านการฝึกอบรม การออกบัตรประจำตัวผู้ควบคุมและผู้ช่วยผู้ควบคุม และการเพิกถอนการเป็นผู้ควบคุมหรือผู้ช่วยผู้ควบคุมที่ฝ่าฝืนประกาศนี้ หรือขาดคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๓ เพื่อประโยชน์ในการสงวน คุ้มครอง อนุรักษ์ หรือฟื้นฟูทรัพยากรปะการัง ห้ามดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำในบริเวณแนวปะการัง เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖

ข้อ ๔ การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำ ผู้ประกอบการ มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้มีผู้ควบคุม หรือผู้ช่วยผู้ควบคุมไปกับนักท่องเที่ยวดำน้ำทุกครั้งจัดกิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำ

(๒) ต้องจัดให้มีอุปกรณ์เสื้อชูชีพให้แก่นักท่องเที่ยว สำหรับการดำน้ำขึ้นในบริเวณแนวปะการังทุกครั้ง

ข้อ ๕ ผู้ควบคุม และผู้ช่วยผู้ควบคุม มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล กิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำ โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนวิธีปฏิบัติที่ดีในการดำน้ำโดยไม่กระทบกระเทือนต่อปะการัง สิ่งมีชีวิตใต้ทะเล และนักท่องเที่ยว ก่อนที่จะเริ่มต้นกิจกรรมการท่องเที่ยวดำน้ำ ในกรณีที่แนวปะการังอยู่ภายในแนวเขตอุทยานแห่งชาติ พื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมายอื่น ให้แจ้งกฎหมายและระเบียบตามกฎหมายดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย

(๒) การดำน้ำลึก นักท่องเที่ยวต้องผ่านการเรียนดำน้ำลึก โดยให้มีผู้ควบคุมหนึ่งคนต่อนักท่องเที่ยวไม่เกินสี่คน

(๓) การดำน้ำตื้น ให้มีผู้ควบคุมหนึ่งคนต่อนักท่องเที่ยวไม่เกินยี่สิบคน กรณีนักท่องเที่ยวเกินยี่สิบคน ให้มีผู้ควบคุมหรือผู้ช่วยผู้ควบคุมเพิ่มในอัตราส่วนหนึ่งคนต่อนักท่องเที่ยวไม่เกินยี่สิบคน

(๔) การดำน้ำอิสระ (Freediving) ให้มีผู้ควบคุมหนึ่งคนต่อนักท่องเที่ยวไม่เกินยี่สิบคน

(๕) การทดลองการเรียนดำน้ำ ให้มีผู้ควบคุมหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินสองคน

(๖) การเรียนดำน้ำลึกและการสอบดำน้ำลึก ให้มีผู้ควบคุมหนึ่งคนต่อผู้เรียนดำน้ำไม่เกินสี่คน และให้กระทำการบนพื้นทรายนอกแนวปะการัง

(๗) ในระหว่างการเรียนหรือสอบดำน้ำลึก ห้ามนักเรียนดำน้ำ หรือครูสอนดำน้ำถ่ายภาพใต้น้ำ เว้นแต่จะจัดให้มีบุคคลเพื่อทำหน้าที่ถ่ายภาพเป็นการเฉพาะ โดยบุคคลที่ทำหน้าที่ถ่ายภาพต้องสอบผ่านหลักสูตรการดำน้ำลึกในระดับที่ Advanced Open Water ของสถาบัน PADI หรือสถาบัน SSI หรือระดับ Advanced Scuba Diver ของสถาบัน NAUI หรือหลักสูตรของสถาบันสอนการดำน้ำอื่นที่เทียบเท่าขึ้นไป หรือต้องมีประสบการณ์การดำน้ำตั้งแต่ ๔๐ ไตฟ์ ขึ้นไป และต้องมีใบรับรองการสอบผ่านหลักสูตรดังกล่าว หรือสมุดบันทึกประสบการณ์มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่ขอหรือเป็นการเรียนการสอนตามหลักสูตรการถ่ายภาพใต้น้ำของสถาบันสอนการดำน้ำ และต้องแสดงหลักฐานการสอนนั้น

(๘) การดำน้ำลึกห้ามนำกล้องลงไปถ่ายภาพใต้น้ำ เว้นแต่เป็นการถ่ายภาพใต้น้ำโดยบุคคลที่ได้สอบผ่านหลักสูตรการดำน้ำลึกในระดับที่ Advanced Open Water ของสถาบัน PADI หรือสถาบัน SSI หรือ ระดับ Advanced Scuba Diver ของสถาบัน NAUI หรือหลักสูตรของสถาบันสอนการดำน้ำอื่นที่เทียบเท่าขึ้นไป หรือต้องมีประสบการณ์การดำน้ำตั้งแต่ ๔๐ ไตฟ์ ขึ้นไป และต้องมีใบรับรองการสอบผ่านหลักสูตรดังกล่าว หรือสมุดบันทึกประสบการณ์มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่เมื่อเจ้าหน้าที่ขอตรวจ

(๙) การดำน้ำตื้นในบริเวณแนวปะการังระดับน้ำจะต้องสูงไม่น้อยกว่า ๒ เมตร จากยอดปะการัง

(๑๐) ในกรณีการดำน้ำตื้นที่มีการใช้ตีนกบ ผู้ควบคุมจะต้องแจ้งวิธีการควบคุมตีนกบมิให้กระทบกระเทือนปะการังแก่นักท่องเที่ยว และต้องทดสอบความสามารถในการควบคุมก่อนที่จะนำนักท่องเที่ยวนำเข้าใกล้แนวปะการังด้วย

(๑๑) นักท่องเที่ยวดำน้ำตื้นต้องสวมใส่เสื้อชูชีพในขณะที่ดำน้ำตื้นในบริเวณแนวปะการังทุกครั้ง เว้นแต่ เป็นการดำน้ำตื้นโดยบุคคลที่ได้สอบผ่านหลักสูตรดำน้ำลึกหรือหลักสูตรดำน้ำอิสระ และต้องมีใบรับรองนักดำน้ำลึกหรือใบรับรองนักดำน้ำอิสระมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่ขอตรวจ

ข้อ ๖ ห้ามมิให้กระทำการ ดังนี้ ในบริเวณแนวปะการัง

(๑) ผู้ควบคุมหรือผู้ช่วยผู้ควบคุมเคลื่อนย้ายปะการัง สัตว์น้ำ หรือสิ่งมีชีวิตใด ๆ มาให้นักท่องเที่ยวดู

(๒) การเตะ หรือสัมผัสปะการัง สัตว์น้ำ หรือสิ่งมีชีวิตใด ๆ

(๓) กระทำด้วยประการใด ๆ อันก่อให้เกิดตะกอนตกทับ หรือปกคลุมปะการัง หรือทำให้ปะการังได้รับความเสียหาย

(๔) การให้อาหารปลาหรือสัตว์น้ำ

(๕) การทิ้งขยะลงในทะเล

(๖) การประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำแบบเดินใต้ทะเล หรือ Sea Walker หรือท่องเที่ยวดำน้ำโดยวิธีอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการเดินหรือเคลื่อนที่บนพื้นทะเล

ข้อ ๗ กรณีที่นักท่องเที่ยวรายใดไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ควบคุมหรือผู้ช่วยผู้ควบคุมที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๕ (๑) หรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อ ๕ (๑๑) หรือข้อ ๖ (๒) (๓) (๔) (๕) ให้ผู้ประกอบการ ผู้ควบคุม และผู้ช่วยผู้ควบคุมระงับการดำน้ำของนักท่องเที่ยวรายนั้น

ให้ผู้ควบคุม หรือผู้ช่วยผู้ควบคุมแจ้งต่อเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ หรือเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่รับผิดชอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเลนั้น โดยไม่ชักช้า

การแจ้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๘ ผู้ควบคุม หรือผู้ช่วยผู้ควบคุมไม่ปฏิบัติตามข้อ ๕ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามข้อ ๖ หรือไม่ดำเนินการตามข้อ ๗ แล้วแต่กรณี อาจถูกเพิกถอนการเป็นผู้ควบคุมหรือผู้ช่วยผู้ควบคุม ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๙ การดำเนินการตามประกาศนี้มีให้ใช้บังคับกับกิจกรรมที่มีใช้กิจกรรมท่องเที่ยวดำน้ำ เช่น การดำน้ำเพื่อการศึกษา และวิจัยทางวิชาการ การดำน้ำเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง ภายใต้การกำกับของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นต้น

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่มีกฎหมายใดกำหนดมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ และเป็นมาตรการที่ไม่ต่ำกว่ามาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือมีมาตรการที่สูงกว่าในการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ก็ให้เป็นไปตามมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น

ข้อ ๑๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และมีระยะเวลา บังคับใช้ห้าปีนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

เฉลิมชัย ศรีอ่อน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม